

VUISTREGELS AUTEURSRECHT EN PROEFSCHRIFTEN

Wil je je proefschrift publiceren of op een andere manier openbaar maken? Deze vuistregels leggen uit waar je op moet letten als het gaat om de auteursrechten.

WIE BEZIT HET AUTEURSRECHT OP EEN PROEFSCHRIFT?

De maker van een werk krijgt volgens de Auteurswet automatisch het auteursrecht op dat werk. Er is één belangrijke uitzondering op deze regel; namelijk als het werk in dienstverband wordt gemaakt. Artikel 7 van de Auteurswet (het zgn. werkgeversauteursrecht) zegt: *“Indien de arbeid, in dienst van een ander verricht, bestaat in het vervaardigen van bepaalde werken van letterkunde, wetenschap of kunst, dan wordt, tenzij tussen partijen anders is overeengekomen, als de maker van die werken aangemerkt degene, in wiens dienst de werken zijn vervaardigd”*.

Een hogeschool heeft volgens de wet en de cao in beginsel het auteursrecht op het werk en de creaties van medewerkers. Bij de meeste universiteiten wordt in principe de medewerker als rechthebbende gezien. Het is altijd mogelijk om in onderling overleg en bij voorkeur schriftelijk, afspraken te maken met je eigen instelling over het auteursrecht op je (onderzoeks)publicaties.

Auteursrecht op een publicatie met meer auteurs

Bij wetenschappelijke publicaties met meerdere auteurs is er meestal sprake van gezamenlijk auteursrecht. Voor alles wat met de publicatie wordt gedaan, is toestemming nodig van de coauteurs. Je hoeft geen rekening met coauteurs te houden als je eigen werk een deel is van een gezamenlijk werk waarvan de werken bij elkaar horen en aan elkaar zijn aangepast, maar deelbaar zijn (bijvoorbeeld een artikel in een handboek), of als de bijdragen van de verschillende auteurs nog te onderscheiden zijn. Zie ook de [Vuistregels publiceren eigen werk](#).

OPENBAAR MAKEN VAN JE PROEFSCHRIFT IS MEESTAL VERPLICHT

Bij de meeste universiteiten is het verplicht om je proefschrift openbaar te maken via de universitaire repository (digitale opslagplaats). Je proefschrift openbaar maken via de repository is geen enkel probleem als je als promovendus het volledige auteursrecht op het proefschrift bezit. Je hebt dan immers het uitsluitende recht om dit werk openbaar te maken of te kopiëren.

Er zijn echter situaties waarbij het openbaar maken auteursrechtelijke problemen op kan leveren, namelijk:

Hoofdstukken uit het proefschrift worden nog als artikel gepubliceerd

Tijdschriften zullen een aangeboden artikel niet accepteren als de tekst al openbaar gemaakt is. Je kunt met de universiteit een embargoperiode afspreken over het openbaar maken van (een deel van) je proefschrift. Mocht het artikel/hoofdstuk geaccepteerd worden voor publicatie, zorg dan wel dat je proefschrift op een later moment openbaar beschikbaar gemaakt wordt via de universitaire repository.

NB: wanneer een artikel bestaat uit een bewerking van een tekst uit het proefschrift of alleen gebaseerd is op feiten uit het proefschrift geldt bovenstaande niet.

Hoofdstukken uit het proefschrift zijn al als artikel gepubliceerd

Als een hoofdstuk in het proefschrift al als artikel is gepubliceerd, dan is het auteursrecht zeer waarschijnlijk overgedragen aan de uitgever van het tijdschrift. De uitgever zal niet toestaan dat het proefschrift meteen na de promotie openbaar gemaakt wordt, omdat niet de promovendus maar de uitgever degene is die het recht heeft om (het hoofdstuk uit) de publicatie openbaar te maken en te kopiëren. Je kunt met de universiteit een embargoperiode afspreken op het openbaar maken van (een deel van) je proefschrift.

NB: wanneer een artikel bestaat uit een bewerking van een tekst uit het proefschrift of alleen gebaseerd is op feiten uit het proefschrift geldt bovenstaande niet.

Het proefschrift wordt uitgegeven bij een uitgever

Als het proefschrift wordt uitgegeven door een uitgever, zal de uitgever je vragen het auteursrecht aan hen over te dragen. De uitgever krijgt daarmee het recht om het proefschrift openbaar te maken en te verveelvoudigen. Bijna alle uitgevers zijn bekend met de verplichting om een digitale versie van het proefschrift in een repository te deponeren. Overleg met de uitgever over een embargoperiode en informeer de universiteit hierover. Zodra het embargo verloopt, maakt de universiteit je proefschrift openbaar.

De auteursrechtelijke problemen met de hoofdstukken kun je vermijden door deze in open access-tijdschriften te publiceren en daarmee het auteursrecht te behouden. Zie ook de [Vuistregels publiceren eigen werk](#).

PUBLICEREN MET VOLLEDIG BEHOUD VAN AUTEURSRECHT

Eigen beheer

Als je het auteursrecht op je eigen publicaties wilt houden, bekijk dan of je de publicatie in eigen beheer kan publiceren.

Open access

Een andere optie is om je werk [open access](#) te publiceren. Open access staat voor vrije toegang tot en vrij gebruik van materiaal. Door op deze wijze te publiceren, behoudt de maker zijn/haar auteursrechten, geeft de maker impliciet toestemming voor hergebruik en wordt het artikel voor een breder publiek beschikbaar. Aan (her)gebruik zijn twee belangrijke voorwaarden verbonden: correcte bronvermelding en het eerbiedigen van het zgn. persoonlijkheidsrecht van de auteur. Zie ook de [Vuistregels basiskennis auteursrecht](#).

Creative Commons-licentie

Met een Creative Commons-licentie geef je anderen de mogelijkheid om je publicatie te gebruiken op een manier die je zelf kiest. Je behoudt al je rechten, maar geeft anderen toestemming om je werk te verspreiden, met anderen te delen of bij sommige licenties te bewerken. Zie ook de [Vuistregels voor het vinden van gebruiksvoorwaarden](#).

PUBLICEREN MET GEDEELTELIJK BEHOUD VAN AUTEURSRECHT

Als publiceren met volledig behoud van auteursrecht niet mogelijk is, probeer dan een deel van je auteursrechten te behouden. Je onderhandelt hierover met de uitgever en gebruikt een addendum of een licentie.

Een addendum is een bijlage bij een contract. Sommige instellingen hebben een eigen addendum om bij een contract van een publicatie op te nemen. Informeer hiernaar bij je eigen [Auteursrechten informatiepunt \(AIP\)](#).

Een licentie is een formele toestemming om iets te doen. Er zijn twee verschillende soorten licenties die je aan de uitgever kan geven:

- Een exclusieve licentie (gebruiksrecht) op (een deel van) het materiaal. Je draagt hierbij het auteursrecht niet over. De uitgever mag met het materiaal alleen doen wat is afgesproken. Vanwege de exclusiviteit van de licentie, mag je de gebruiksrechten niet aan anderen verlenen.
- Een niet-exclusieve licentie. Ook hier draag je het auteursrecht niet over. De uitgever mag alleen die dingen met je materiaal doen, die in de overeenkomst zijn omschreven. De niet-exclusiviteit laat de mogelijkheid over dat je deze gebruiksrechten ook aan anderen kan verlenen.

PUBLICEREN MET VOLLEDIGE OVERDRACHT VAN AUTEURSRECHT

Soms ontkom je er niet aan om een publicatie bij een uitgever te publiceren die om overdracht van (een deel van) je auteursrechten vraagt. De uitgever krijgt daarmee het recht om jouw werk te exploiteren, ofwel om het openbaar te maken en te verspreiden (verveelvoudigen). Het overdragen van auteursrecht moet altijd schriftelijk gebeuren; de uitgevers gebruiken hiervoor meestal een standaardcontract. Gewoonlijk staat in dit contract wat je met je eigen publicatie kunt doen, zoals het wel of niet opnemen van je publicatie op je eigen website of een institutionele repository, gebruik voor lesdoeleinden en deze aanpassen om er een nieuwe publicatie van te maken.

MAG IK MIJN PROEFSCHRIFT OPENBAAR MAKEN OP MIJN EIGEN WEBSITE?

Het openbaar maken van een proefschrift op de persoonlijke website van de auteur is geen enkel probleem als de auteur het volledige auteursrecht op het proefschrift bezit. Is dat niet het geval, bijvoorbeeld omdat een of meerdere hoofdstukken als artikel gepubliceerd zijn of worden, dan kunnen er problemen ontstaan.

AUTEURSRECHT OP AFBEELDINGEN, FOTO'S EN GRAFIEKEN

Staan er afbeeldingen, foto's of grafieken van anderen in je proefschrift? Houd er dan rekening mee dat je net als bij het gebruik van teksten van anderen toestemming van de maker nodig hebt. Toestemming is niet nodig als een afbeelding als citaat wordt gebruikt. Net zoals bij teksten is [bronvermelding](#) ook altijd verplicht als je afbeeldingen van anderen gebruikt. Zie ook de [Vuistregels gebruik van foto's en afbeeldingen](#).

Als je toestemming vraagt om een afbeelding in je proefschrift te gebruiken, laat dan ook weten dat je van plan bent om je proefschrift openbaar te maken via bijvoorbeeld een tijdschrift, repository of je eigen website. Door het proefschrift (digitaal) openbaar te maken, maak je ook de gebruikte afbeeldingen openbaar. Het openbaar maken van een werk is een recht dat alleen aan de maker voorbehouden is, tenzij je hiervoor toestemming hebt verkregen.

VRAGEN? NEEM CONTACT OP MET HET AUTEURSRECHTEN INFORMATIEPUNT (AIP)

Heb je naar aanleiding van deze vuistregels nog vragen? Neem dan contact op met een van de medewerkers van het [Auteursrechten informatiepunt \(AIP\)](#) van je instelling.

SURF

auteursrechten@surfmarket.nl

www.auteursrechten.nl 2019

Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

beschikbaar onder de licentie Creative Commons

Naamsvermelding 3.0 Nederland.

www.creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl